

ШЫҢ

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХОРАЯ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХОРАЯ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1961 ч. ИЮНЬ 16 ПЯТНИЦА № 141 (4931).

Өртөз 2 көп.

СЭКП ТК-НЫҢ РСФСР ТАЛАЗЫ-БИЛЕ БЮРОЗУНДА

Краснодар крайның Тимашевский районунун дуржулга-көргүзүлгү район ажил-агыйының („Кубань“ совхоз) ажилының дугайында

Районун дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйының — „Кубань“ совхозун директору Н. А. Поспеловтун илеткелини талазы-биле күлээп алган доктаалыга СЭКП ТК-нын РСФСР талазы-биле Бюрозу „Кубань“ совхоз болза кедэ ажил-агыйының продукттарын бүдүрүрүнн денеленил талазы-биле районда база кайда мураакчы ажил-агыйларын бирээп болур болгаш дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйларын мурунча СЭКП ТК-нын январь Пленумун (1961 ч.) салган ооруларын чедишкенини күсөдүн чыдаар ажил-агый деп демдөгөн.

Совхозта чер ажилының культуразы белик, күзүн тарым кызыл-тастыл, арбайын, кукуруза хайнактарынын белик дүктүтү чаз сорттарын непертерген, тара тарым бир гектар черге чыл бүрдө ортумак-биле 12—15 тонна органикти чедишкителерин төп турар. Оон түнелинде совхоз чыл бүрдө тазанын тургутуң, белик дүктүтүң иш апар турар. 1960 чылда бүгү тараа культураарынын ортумак дүжүдү гектардан 37 центнер, кукурузанын бышкан таразы—53 центнер болган.

Совхоз хаван ажилын чедишкенини көжүдү турар. 1960 чылда ажилдагы чус гектар чер бүрүзүгө чок өзү-биле 175 центнер өзү бүдүрүнгөн. Төрүр хаванарын ажилыг ажилдары, бөлүк-бөлүктө төрдөри, семиртиле хаванарынын баш сааны улуг-улуг бөлүктө ажаары, оолдарын эмирер хаванарын бөлүктө ажаары, автосуттарга, боттары кемертине керемелер чердеринде кемпер хаванарын хайнактары шышкан мураакчы аргалар хаван ажилында непертертенин.

Мыймыгы бода мал фермаларында чик өрөгтик болгаш ажилдарына өткө ажаалаары инектерин баглавай ажаышаан, инектерин кукуруза силозу-биле бүдүрү чыл дуржулган кемперин, автосуттарга, «елочка» хевирин саудат шолчугеин ажилдашаан, инектерин механикти саары, инектерин болгаш казыраларын тарып болзадыр. Өрөк-өргөт артырлар казыраларын тускай фермага өстүрери непертертенин. Совхозта ажилдагы чус гектар чер бүрүзүгө онаашыр 1960 чылда 253 центнер сүт бүдүрүнгөн.

Ажил-агыйда бүдүрүлгө чорууда ажилының механизациясынын калба-биле ажилдашаан, бүдүрүлгөн элзон саймрангайжаан технология болгаш күш-ажылынын организаастаарынын депшилгели хевирлерин непертертенин турар, ол чорук күш-ажылыны белик бүдүрүчүлүүн, продукцианы чик бот-унеин болгаш бүдүрүлгөн бүгү адырларынын камналгалы чорун совхозта хандырган турар. 1960 чылда бир центнер бода тара болгаш бөбү культураарын бүдүрүрүнө 0,07 бир центнер сүткө—0,95 бир центнер хаван эдингө—3,0 чийи-хуңу чарыгаттынган. Бир центнер тараанын бот-унеин 1 рубль 55 коп., сүтү—9 рубль 52 коп., хаван эдингө—56 рубль 06 копөк болган.

Партия организаастаар болгаш совхозун дирекциясы ажил-агыйынын коллективинин ортузунга организаакчы болгаш политикти улуг ажилды чоруду турар. Бүдүрүлгөн шиптирлийн участоттарында коммунистер таарыштыр тургустунган.

Совхозтун баазасынга районун дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйынын тургузу дугайында шиптирлийн партия хуралына болгаш ажил-агый коллективинин нияти хуралына чугаалайып көргөн. Ажилчынар, тускай өртемнигер болгаш албаа-хаакчылар ол шиптирлийн бүгү талазы-биле үлгерилер болур харысаалгалыг дүлөөлөин онап турар, совхозтун коллективинге улуг идеядин илередишкени болгаш улуг азс-кекич кылдыр шын үнелер, ажил-агыйынын боудуна улам белик бүдүрүлгөч чедишкенин чедип алырын болгаш районун бүгү колхозтарына база совхозтарына бүдүрүлгөн дүргөн көдүрениге дузаалаарын шиптирлягөн.

Дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйы организаастаар талазы-биле өргөж чугуда ажил совхозка кылдынган. Ол тускай өртемнигер-биле бүрүн четелеттиген, ажилдарынын таарымчалыг байдаллары оларга тургустунган. Мурунда-ла ажилдап турган, ажил-агыйга чаз келген, совхозтун бүгү-ле тускай өртемнигерин бүдүрүлгөин тодаргай адыралы болгаш участоттары дээш харыламышкан, совхозтун директорун удуртулган-биле чыгыс ай коллектив кылдыр ажилдап турар. Совхозтун тускай өртемнигерин

Краснодарнын кедэ ажил-агый талазы-биле өртем-шиячилей институтун өртемдениери-биле кадым районун дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйынын 1961 болгаш таразындагы чылдары ажилынын планын ажилдап кылган. Дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйга, а ол шышкан районун колхозтарына болгаш совхозтарына кедэ ажил-агый бүдүрүлгөин дүргөн көдүрениге чугаалайып планда көрдүнгөн, зонанын ажил-агыйларында мураакчы дуржулган болгаш өртемнигер чедишкенин непертердери хуусаалары база кемдөдери доктаатынган, оларнын күсөдөи дээш харысаалгалыг кижилер тодаратынган.

Ажил-агыйынын кол-кол тускай өртемнигерин болгаш удурткучулары, ол шышкан колхозтарынын, совхозтарынын тускай өртемнигерин, мураакчылары болгаш районун дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйынын ажилдап кылган өртемнигерин чөвүлөт дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйы организаастаатынган. Чөвүлөт хөвү ажилынын, мал ажилынын, механизацияны, туудуун, кедэ ажилынын экономикалык секцияларын тургустунган. Чөвүлөт дүргөинде дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйынын директору сонугтан, өртем-техниктиг чөвүлөт болгаш өн секциялар тодаргай айтыргаларын туталайып көрүтүчө активтин, тускай өртемнигерин болгаш бүдүрүлгөн мураакчыларын калба-биле бүдүрү киритирбишаан, ажилче эгелер кирген.

Мураакчы дуржулган пропагандаларына ажилын иези-бүрү хевирлерин болгаштаргаларын ажилдап, кукурузачыларын, механизаторларын, хаван ажаакчыларын, саанчыларын, күш ажаакчыларын өрөдир таразы-биле мураакчы дуржулган район школаны ажил-агыйда организаастаан. Мураакчы дуржулган кабинети тургустунган, анаа өртемнигер база техникалык чедишкенин, дээр ажил-агыйларын дуржулган болгаш бүдүрүлгөн чааргычтарынын ажилын түнөөр бола тода көргүзөр. Районун кедэ ажил-агыйынын тускай өртемнигеринде, колхозтарын, совхозтарын мураакчыларын тургустунган лекторлар болгаш илеткелигер бөлүк организаастаатынган болгаш ажилдап эгелер.

Ынды болза-да бо мураакчы ажил-агыйда беэи тараа, өт, сүт болгаш кедэ ажил-агыйнын өске-ла продукттарын бүдүрүрүн улам иная көвүлөдирине, бүдүрүлгөин ажилдеринге керектик улуг кур-лавырлар, ажилдаптынган аргалар ам-даа бар.

Өртемнигер болгаш мураакчы дуржулган чедишкенин «Кубань» совхозтун база районун бүгү ажил-агыйларын ховуларына болгаш фермаларына непертердери чеге уландыр совхозтун ажилчынар болгаш тускай өртемнигер коллективинин практиктиг ажил-чорудулаан калбарты база районун дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйы организаастаар талазы-биле партияның Тимашевский райкомунун болгаш райуускомунун, «Кубань» совхозтун дирекциясынын база партия организаастаарын чоруткан аки ажилын СЭКП ТК-нын РСФСР талазы-биле Бюрозу демдөгөн.

Тараа культураарынын дүжүтүүн гектардан 46 центнер чедир, кукуруза таразын—80 центнер, тараа-бөбү культураарынын—30—35 центнер, силос салыр кукурузанын сүтат чок участоттарга—400 центнер, сүтаттыг участоттарга—800—1000 центнер, чиги сөкеланы—350 центнер, сиегин алыр дөпүрөны—70—80 центнер чедир белидерин чедип албышаан, 1960 чыл-биле денээрэе тараа бүдүрүрүн 1,6 катал, кукуруза силосу—2,5 катал көвүлөдир талазы-биле чок-ку чылдарга алган хуулөөдөгөин күсөдөи чеге ажилчынар болгаш тускай өртемнигер коллективинин кичээлинин мөнөзөрия дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйынын «Кубань» совхозтун директору эш Поспеловка болгаш совхозтун партия организаастаарына СЭКП ТК-нын РСФСР талазы-биле Бюрозу хуулөөткен. Ажилдагы чус гектар черге онаашыр 20-ден өзөш өзес инектиг болур дээш инектерин баш сааны 1,8 катал көвүлөдир, диги дензи-биле 400 центнер өзөш өзес, а коң өзү-биле 265 центнер өтти, база ажилдагы чус гектар черде ажил-агыйынын черлеринге онаашыр 600 центнер сүтү бүдүрер.

Дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйынын кол соорулгазы — өртемнигер болгаш мураакчы дуржулган чедишкенин непертердирине үн-

дезилөөш, бүдүрүлгөин дүргөн көвүлөдир чүгө боудун ажил-агыйына өзес, харын районун бүрүн колхозтарына болгаш совхозтарына чедип алыр кылдыр ажил-херекти шышаар тургузвары болур. Дуржулга-көргүзүлгү ажил-агый болза доландыр турар ажил-агыйларын удурткучулары болгаш тускай өртемнигер боттарынын ховуларына база фермаларына чедирип ап болур ужуругу мал болгаш чер ажилында бүгү-ле чаз база мураакчы чүдөдирин тода үлгерчижээ болгаш үнер дөзү болур ужуругу.

Ол совхозка, ол шышкан районун колхозтарына тараа, мал ченири, өт, сүт болгаш кедэ ажил-агыйы өске-ла продукттарын бүдүрүрүн улам иная көвүлөдир талазы-биле районун дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйынын ажилдап кылган дээр кемдөдери СЭКП ТК-нын РСФСР талазы-биле Бюрозу деткээн. Ол кемдөдөр мындг чүдөдирин көрүп турар:

а) чер ажилынын талазы-биле — белик дүжүттү — тараа культураарынын, таразын алыр болгаш силос салыр кукурузанын, шөдүн эдиниязына керемелер единакчы болгаш хайламычак бөлөкчү өн хөй үнүшүгүн берип турар чиги сөкеланынын тарылгаларын калбарты соорула-биле тарылга шадеринин структурасын (тургузулу) өскерттири; Кубаньга хөй саанын немерде мал ченирин алыр аралары берип турар хоорунуна мал өттарар тарылгаларын калба-биле ажилдарын. Ол соорула-биле шын тарылга көлөшторилегерин, белик дүжүттү чаз сорттарын болгаш бирги кластын үрөинерин чаштарынын, күзүн тарым тараларга чартык чыгыр апарылатгы хевирлиг хөвүн ажилда жылышынынын депшилгели аргаларын, чазын тарым тараларга — дескляз, орте алдандан агысты непертердир, чедишкителени калба-биле ажилдар, тарылгаларын аки ажаарын болгаш дүжүттү чидир чокка ажап алырын хандырар, ол шышкан өске-ла ажаакчы агроаргаларын непертердир. Суттагалары чоруду турган, өстүрүч культураарын белик дүжүдүн алырын чедип албышаан, суттагыт чердерин шөдүн калбартырынга бүгү аргаларын ажилдаар;

б) мал ажилынын талазы-биле — уксаядылда хөвөн экижерлер, малды баглавын азырап ажаарынын, семиртилгедэ хаванарын улуг бөлүктөр аайы-биле ажаарынын, кемпер белекээрин болгаш оларын малга каап бөрүн бүрүн механизастаашышаан, куштарын кылын дөжек кырынга азырап ажаарынын, малды суттарарынын, инектерин саарынын болгаш чурүрлар чырынынын, өдөк аштаранын болгаш үндүрүп төгерини депшилгели аргаларын саймрангайжыларынын талазы-биле кемдөдери боттадырынын. «Кубань» совхозтун үлгерили баутаар малды кукуруза силозу-биле бүдүн чыл иштинде кемдөдери шиптирлийн-биле непертердир.

в) механизация талазы-биле — тракторларын, хоорунунга мал өттарар культураарынын хөвүнүн болгаш тарылгазын хары угда ажилдап кылдыр каттышкан агрегаттарын дүргөн чоруп ажилдарын, холду күш-ажылын ажилдап, механизастаатынган авеналар-биле кукуруза өстүренин. В. А. Светлячиннын аргазын баутаар сөкелә өстүренин, тараалар ажап алырынга жаткаларын калбарты алыр—ийи болгаш үш дапкыр кожугларын калба-биле непертердирин, силос культураарынын ажаал алымышкыныга автотранспортту элзон бүдүрүчүлү ажилдары-биле силос комбайнарыннын транспорттарын болгаш автомашиналарын хаваржактарын өстүренин, мал ажилына комплекслиг механизациянын шудургу непертердирин.

Оон иная дуржулга-көргүзүлгү ажил-агыйынын директору болгаш тускай өртемнигер, СЭКП-нин Тимашевский райком болгаш райууском өртемнигер дээр чедишкенин, күш-ажылдын мураакчы аргаларын районун бүгү колхозтарынын болгаш совхозтарынын ажилгалы кылдыр дээш, районун колхозчулары болгаш ажилчынары, колхозтарынын болгаш совхозтарын удурткучулары, кедэ ажил-агыйынын тускай өртемнигерин, партия болгаш совет ажилдакчылары ажил-агыйга күсөдиги кээп туруундар дээш, олар өртемнигер чедишкенин өөрөзөнинер, ажил-агыйы чорударынын мураакчы аргаларын херек кырынга шиптөөдир алынар, оон боттарынын бүдүрүлгөинге канчаар непертердир дээрэини талазы-биле

Эртем ажилдакчыларының Бүгү-эвилел чөвүлөл хуралы бодунуң ажилын дооскан

МОСКВА, июнь 14. (СЭТА). Кремльге үш хүн үргүлчүлэр эртем ажилдакчыларының Бүгү-эвилел чөвүлөл хуралы бодунуң ажилын бөгүн дооскан. Совет Эвилелиниң бүгү-ле эртем ажилдакчыларына кыйгырыгы түнел хуралга хулээп алган.

СЭКП Төп Комитетинге болгаш ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлөлинге чорудар чагааны чөвүлөл хуралдын киржикчилери улуг көдүрлүшкүн-биле хулээп алгандар.

2500 КГ СҮТҮ СААР

«Өөк» совхозтун Чкаловкада сут-бараан фермасынче уландыр чоруттуус. Ховунун дески оруу-биле автомашина салып орда, ол-бо талаларже көөрге чаражын канчаар ону: калба шөлдөрдө чигир ногаан тараалар, дагларнын белидери, бутгаларын шаларын хуулөөп кааныг өң-базанын чечектер.

Ферманын мураакчы саанчызы Елена Седениң байжылыга барып дүштүвүс. Ол дээрге чүгө күш-ажылга өзес, амдырал-турталгага база үлгерилер кижин деп чүвени анаа кирген кым-да бол, ук бакчынын ишти дериңдөл, кылыртуругу байдалында билип каар.

Ферманын байдалын сонугурап эгеледилис. Девисжери таарымчалыг болгаш арыг-шөвер. Бажаа чанында, ында инектерин байдалын көрүп чоруп турган эштин чанынга бисти эдери бербеш,— ферма эргелекчизи Василий Егорович — ол дээрин Елена Седен таныштыры.

Бистин инектеринин сүткүрү сөөлгү үдө улам-на алдеп турар аларган. «Инекти сүдү дылында» джир-ле шыг. Инектерини эртен эрте, кедэ орайга чедир чаз кыкка өткырип, суттадын чогууру өйүндө база хандырдыр турар бис— деп, эргелекчи биске тайылбырлады.

Елена Седен Таргал чеди чыл школаны 1957 чылда дооскан доран саанчылап эгелден. Мертежили чүтүлдүг күзед, кызымак ажил-биле чедип алырын ампык саанчы өң билип турган. Дуржулгалыг саанчыларын канчаар ажилдап турарын дичээлгилей хайгарарышаан, Елена боудыа бижылгаан инектериниң аажы-чанын үргүчү өрөини, ай, хвалта бурзуаде сүт саалдазын улам-на көвүлөдир турган.

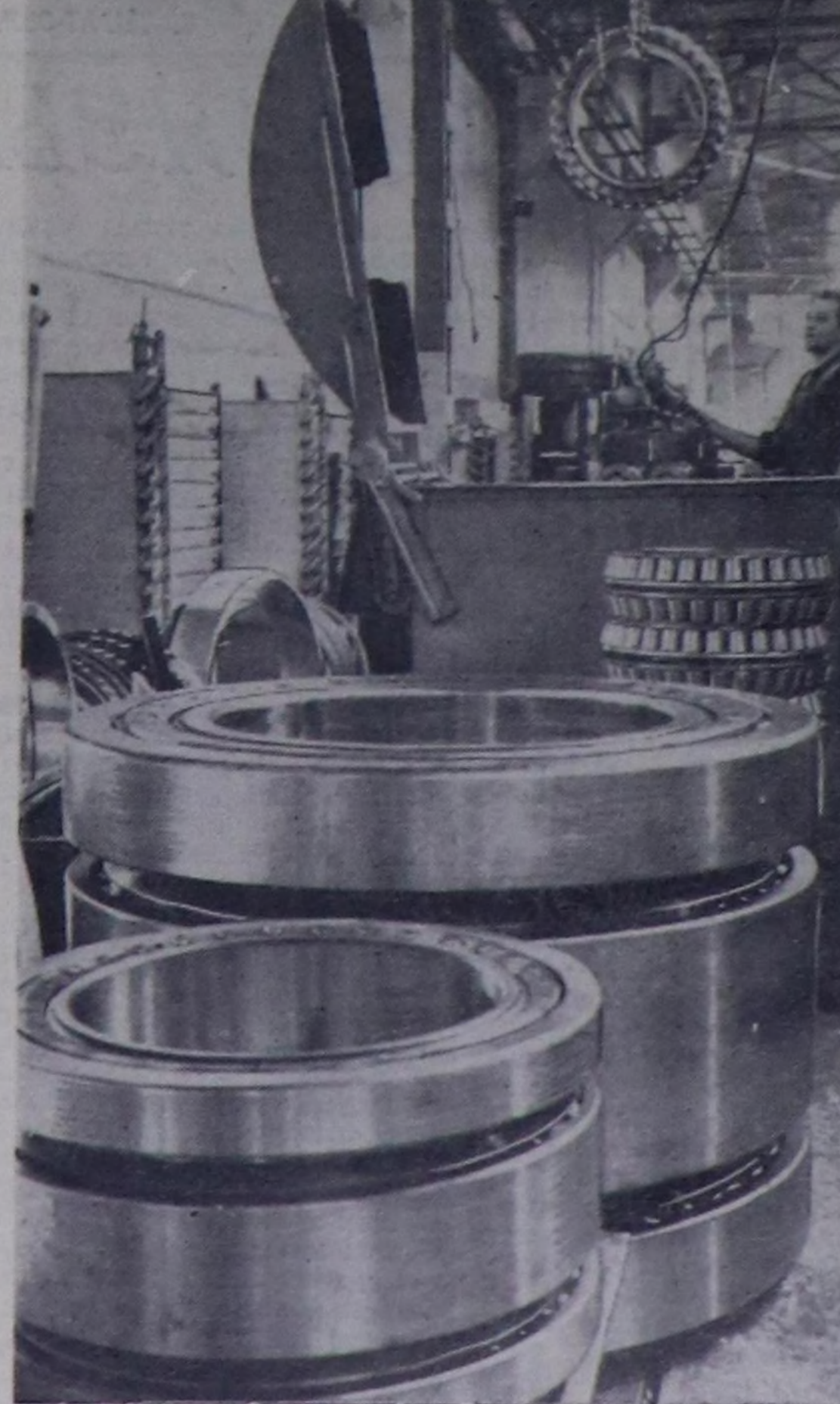
Эртен чылын Е. Седен инек бурзуундан ортумак-биле 2114 килограмм сүтү сааткан. Чкаловка сүт-бараан фермасында Амак Мария, Монгуш Марат, Бөтара Инна оларнын көргүзүлгөрү оон база туула чок.

Чкаловка болза Кызыл хоорайнын сүт-биле хандырдыр турар кол фермаларын бирээп.

Партиянын ХХII съездинге чыкыштыр калбарган социалистик үрүш коллективтин ажил-ишчилерин, саанчылары күш-ажылче улам сорук кирип турар. Елена Седен бо чылын боудыа бижылгаан инектеринин бирээнден-ле 2500 килограмм сүтү саарын хуулээп.

Т. АНДРЕЕВ.

(«Советская Россия» солундан).

Москва. Дензиз дөрт тонна чедир бүдүн чартык-ийи метр диаметриг кайгамчык улуг подшинниктерин күрүнөдө Бирги подшинниктер тургустунуң № 3 цегинин коллектив белектер турар. Уралдың металургиятыч чокта чаз ыныг подшинниктерин чүдүрүп чоруткан. Эптеге участотунуң коллектив коммунистик күш-ажылдыг коллектив деп да өз чедишкенин чаркып турар. Чурукта: улуг кемдээдиг подшинниктерин эптеге участотунда. Фото В. Хухлаевтин. СЭТА-ның фотохроникасы.

Кремльдин Улуг Ордузунга хулээп алышкын

МОСКВА, июнь 14. (СЭТА). Бөгүн Совет чзаак Кремльдин Улуг Ордузунга, өртем ажилдакчыларың Бүгү-эвилел чөвүлөл хуралынын ажилын доосканы-биле холбаштыр хулээп алышык кылган. Бистин чүртүвүстү өртемнигер бодалынын кыска тылдегилерин, коммунистиче шипчөөшкенин тешилерин совет тузустун дүргөдөдирилге боттарынын ажилдары-биле, билигелерин-биле дузалайып турар шилдер анаа кылдып келгенер. Чымылган мураакчы совет өртемнигер улам иная хөгжүлдөө дээш, бистиг физиктеринин, математиктеринин, биологтарыннын чедишкенин дээш, бистиг улусчу интеллигенциянык мураакчы отряды дээш дашканы көдүргөнер.

СЭКП ТК-нын Бирги секретары, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлөлинин Дагды Н. С. Хрущевтин хулээп алышыкыга чугаазын диктити Йөрөшкенин-биле уткааннар.

СЭКП ОБКОМУНУҢ БЮРОЗУНДА, ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ КҮҮСКОМУНДА БОЛГАШ

ОБЛПРОФЧӨВҮЛЕЛИНДЕ

СЭКП-нин ХХII съездининг алдар кылдыр шилчиир Кызыл туктары тыпсыр дугайында

СЭКП обкомунуң бюрозунуң, ажилчы чоннар депутаттарынын област Сөвединиң күсөдөи болгаш облпрофчөвүлелиниң доктаатканы болза: Социалистик чарыкка дээр бүдүрүлгө көргүзүлгөрү дээш СЭКП-нин ХХII съездининг алдар кылдыр тургускан СЭКП обкомунуң, облкүсөкомун болгаш облпрофчөвүлелинин шилчин Кызыл туктары бо чыдын июнь 1-нин байдалы-биле таразында ажил-агыйларга тымыскаан:

колхозтарын сүт-бараан фермаларынын талазы-биле — 5 ай иштинде саар инекке онаашыр 850 кг сүт сааткан, БИИ-ХЕМ РАЙОНУН «КЫЗЫЛ ТАРААЧЫ» КОЛХОЗУНУҢ ТУРАН СУТ-БАРААН ФЕРМАЗЫНГА (СБФ ЭРГЕЛЕКЧИЗИ Д. С. ДОРОНИН); совхозтарын сүт-бараан фермаларынын талазы-биле — саар инектен 893 кг сүт сааткан, «МЕЖЕГЕЙ» СОВХОЗУН АЛААК СУТ-БАРААН ФЕРМАЗЫНГА (СБФ ЭРГЕЛЕКЧИЗИ И. М. ЛЕБЕДЕВ); хаван ажилынын фермаларынын талазы-биле—июнь 1-ге чедир төрүр кол хавандан 8,3 хаван оолдарын, дунгуш хавандан 5,2 хаван оолдарын алган, 524 баш хаванары семирти азырап турар болгаш баш бүрүзү 102 кг ортумак дензиг 100 баш хаванарын күрөгө сааткан, БИИ-ХЕМ РАЙОНУН «ХАДЫЧ» КОЛХОЗУНУҢ ХАВАН ФЕРМАЗЫНГА (ФЕРМА ЭРГЕЛЕКЧИЗИ П. И. ГОРЕВ);

механизастаатынган хөйү бригадалар талазы-биле — 1340 хураган камгалап алган болгаш доруктурган, чартык-бөдүн дүктүг хөй бурзуу-ге онаашыр 2,8 кг дүктү кылган, «ӨӨК» СОВХОЗУНУ И. Б. КАРБЫ БРИГАДИРЭЭН БРИГАДАГА;

кукуруза өстүрү талазы-биле — минералдыг чедишкителерин хары угда төкүшүшү, кукуруза тарылганын дөрбөлчин-уланчак арга-биле өй-шандан база шынарлыг чорутканы дээш «КЫЗЫЛ ПАРТИЗАН» СОВХОЗУНУ Н. А. ФЕДОСЕЕНКО БАШТАП ТУРАП ЗВЕНОЗУНГА; ВОДУНГА (ДИРЕКТОРУ ЭШ МИЛЕР);

май айын планын туздунга ажилдарынын талазы-биле 102,5 хуу, күш-ажылдыг бүдүрүлгөдөгү талазы-биле 143,7 хуу күсөккен «ТЫВА ТУДУ» ТРЕЗИННИҢ № 3 ТУДУҢ УЧАСТОГУНГА (НАЧАЛЬНИГ ЭШ НАУМЕНКО);

май айда чүк сөөртүрү планын тонна талазы-биле 102,5 хуу, тонна-кюметер талазы-биле 117,7 хуу күсөккен КЫЗЫЛ-МАЖАЛЫКТЫҢ АВТОТРАНСПОРТ АЖЫЛ-АГЫЙЫНЫҢ КОЛЛЕКТИВИНГЕ (НАЧАЛЬНИГ ЭШ ДВОРКОВ);

чакы хөвү ажилдарын 80 га шөлө өй-шандан чорутканы болгаш агротехниктиг чурумарын ылаптыг сагышшаан, механизацияны калба-биле ажилдагы элзон кластын өөрөнөкчизи Виктор Герасимов баштап турар, ТУРАНЫН № 1 ОРТУМАК ШКОЛАЗЫНЫҢ ӨӨРЕНИКЧИ-ЛЕРИНИҢ БҮДҮРҮЛГӨ БРИГАДАЗИНГА;

тудунга-монтаж ажилдарын эки шынарлыг чорутушшаан, 280 олдуттү школа тударын талазы-биле чыл планын 72 хуу күсөккен ДУРЖУЛГА СТАНЦИЯЗЫНЫҢ ЭКСПЕРИМЕНТАЛДЫГ АЖЫЛ-АГЫЙЫНГА (ДИРЕКТОРУ С. С. СОНАМ).

СОЦИАЛИСТИГ ХҮЛЭЭЛГЕРИНИҢ КҮҮСЕЛДЕЗИНДЕН

КӨДӨ АЖЫЛ-АГЫЙНЫҢ АЖЫЛ-ИШЧИЛЕРИНИҢ СӨЗҮ БЫЖЫГ БОЛУР УЖУРЛУГ!

Мал ажилынын продукциязын күрөнеге садар планнын күсөлдөзүнүн дугайында

1961 чылдын июнь 10-нүн медээзин (Чартык чыл планынга удур хуу-биле)

Table with 4 columns: Районнар аттары, Саткан сүт, Саткан өзт, Саткан дүк. Rows include Тожу, Тагыды, Каа-Хем, Барын-Хемчик, Улуг-Хем, Бий-Хем, Чоюн-Хемчик, Бай-Тайга, Эрзин, Өвүр, Тес-Хем, Кызыл хоорай, Совхозтар, «Кызыл партизан», «Межегей», «Элегей», «Тилелгел», «Тээли», «УТКА 25 чылы», «Найрал», «Шекпээр», «Сут-Хөл», «Барлык», «Өөк», «Чыраа-Бажы», «Улуг-Хая».

«Сут-Хөл», «УТКА 25 чылы», «Улуг-Хая», «Элегей» болгаш өске-ла совхозтар күрөнеге сүт садар талазы-биле шушпек темпизин ажилдап турар.

Июнь ай чартык чылдыг сөөгү айы, чартык чылда алган хуулөөлөдөгү түнелин бо айнын көргүзүлгөдөрин барымдаалар үндөүр. Ындыг турбулгө хуулөөлөдөгү күсөлдөзүнүн хандырары-биле малдын продуктулуун беделдеринге июнь айың таарымчалыг байдалын чамды ажил-агыйлар ыракта чөтпес ажилдап турар.

Эт бүдүрер болгаш ону күрөнеге садар талазы-биле хуулөөлөдөгү күсөлдөзүнүн бийдал тургустунган. Июнь 10-га чедир область күрөнеге өзт садарының чартык чыл онаалдазын чүгө 43,1 хуу күсөккен. «Тилелгел», «Межегей» совхозтар 5,0—15,8 хуу өзүлөдөн берген. Эртен 10 хонукта Эрзинниң колхозтары, Кызыл хоорайнык «Тер-Хөл» колхозу, «Барлык», «Шекпээр», «Сут-Хөл», «Чыраа-Бажы» совхозтар күрөнеге чыгыс кылаграмм-да дүжү даулашаан.

Көдө ажил-агыйың ажил-ишчилериниң социалистик хуулөөлөдөгү дүк бүдүрери болгаш ону күрөнеге садары кол черин элзон. Ынчалаажок ол хуулөөлөдөгү оожум темпизин күсөлдөзүнүн турар. Июнь 10-га чедир күрөнеге дүк садар хуулөөлөдөгү колхозтар 21,3 хуу, совхозтар—23,7 хуу күсөккен. Бо талазы-биле Чоюн-Хемчик, Барын-Хемчик, Эрзин районнар, «Тилелгел», «Чыраа-Бажы», «Сут-Хөл», «Тээли» совхозтар мурап, элзон хөй дүктү күрөнеге дүжүлган. Эртен 10 хонукта Тожу районунуң колхозтары, «Барлык», «Улуг-Хая», «Элегей», «Межегей» совхозтар күрөнеге грамм-да дүжү даулашаан.

Ам 15 хонгах чеди чылдыг үшкү чылдың баштайгы чартык тонар партия райкомарынын, райкускомарын, колхозтарын, совхозтарын удурткучулары, партия эге организаацияларының секретары чартык чылдың аркан хонуктарында хуулөөлөдөгү чедишкенин күсөлдөзүнүн бүгү курлараларын бийдал аргаларын чөтче ажилдап, малчынар ортузунга организаакчы болгаш политмассалыг ажилды күштөдирин, солгез сөзүнө ээ болуп, областтык малчыларың Наадымды белик көргүзүлгөрүн ужуражыр КАА-ХЕМ РАЙОНАРИНЫҢ КОЛХОЗТАРЫ, УЖУ

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ ПАРТИЯ КОМИТЕТТЕРИНИҢ КЕЖИГҮННЕРИ

СЭКП-нин ХХ болгаш ХХI съездиндеринин, партия Төп Комитетинин пленумдарынын айтмышынын амыдыралга боттандырбаша, бистия областин партия комитеттери актив-биле ажылды ээсен ажыктаткан. Партия комитеттеринин кежигүнеринге болгаш кежигүнеринин кандидаттарына сонгуттурган коммунистер болза СЭКП хооркомунун болгаш райкомнарнын кол даягыр күжү болуп турар.

СЭКП Кызыл хооркомунун болгаш райкомнарнын составына өрткен чылын 600 ажык коммунистер сонгуттурган. Оларнын арасында 60 ажыкмынар, 200 хире колхозчулар, улус ажыл-агыйнын өске адырларын, културанын, чыры-пышынын, кадык камгалдынын 90 тускай артеммилери бар. Партия комитеттеринин кежигүнеринин кой нурууз партия болгаш хой-ниги амыдыралында идеялык кириш, массаларын ортузуга улус ажылды чорудуп турар.

Партия комитеттеринин кежигүнери-биле ажылды ээсен экижиктен түнелинде СЭКП райкомнарнын болгаш хооркомунун кежигүнери бюроларга, пленумнарга айттыргалар белеткээрине, улустур бундургааларын, транспортун, ту-дунун, колхозтарын болгаш совхозтарын партия организациялары-нын ажылды практика дузаны чедирин, үндүргөн шиптирлерин күсседелин хынап, организациялар, муракчаларын дуржулгаларын негтердип турар.

СЭКП-нин Кызыл хооркому партия активинге доктаамал даянып турар. Хоорком кежигүнери-биле болгаш кежигүнеринге кандидаттары-биле ажылды ээсен экижиктен, оларнын дуржулга солтур хуралдарын арттырин, тодарагай даалгалары берип, хоорайнын партия организациясынын амыдыралына кириштирип турар. Хооркомунун кежигүнеринин болгаш кежигүнеринге кандидаттарын кизи бурзу тодарагай даалгалык. СЭКП хооркомунун кежигүнеринге берген даалгаларын күсседелин хооркомунун талазында доктаамал хынап турар. Партия докталам күсседип дээш хоорком кежигүнеринин харысалга тараа болгаш идеялык белден. Чыже, хоорайда спорт-массалык ажылды байдалы болгаш ону эки-жидер хемчеглер дугайында чутула айттырганын хоорком кежигүнери өш Чыба бюрга белеткен. Областын коммунал ажыл-агый килдизинин АТК-анын ажылдыда улус четпестерин СЭКП хооркомунун кежигүнери эш Крутовой илереткен болгаш ук четпестерин чайладырынга практика дузаны ол коллективке чедирген.

СЭКП-нин Чөөн-Хемчик райкомунун кежигүнери, Социалистик Күш-ажылдык Мадыры эш Лопсанчал чутула учур-дузанын элекчи чорукту райога хамыкты мурап кылган: «Октябрь 30 чылы» колхозта хой ажылдын жокудагыт уластурун септувочуларын улустерин эгуугар шеке алгаш, болдун байлак дуржулга бүтү хойжууларга дамчыл берип турар. Эш Лопсанчалын дуржулгаларын эгуугар ол колхозтун бүтү хойжуулары муракчалар болуп, төгүлүт чеди чылдын үшкү чылында хураган бүрүзүн медал доркутуруп, бир хойдан-на 3,2 кг дукту кыргынын хузаанын, СЭКП-нин ХХI съездинге белес-

тинг учуражыр дээш сорул киришкенин ажылдап турар.

Партиянын Эрвин райкомунун кежигүнери «Мөрөң» колхозтун ту-дугузу эш Баадыр болдунун хун бур-дур нормазын үргүлү ажыр күс-седип, болдун муракчы улустерин бүтү тудужуларга көргүзүп, оларын ортузуга агитация ажылды доктаамал чорудуп турар. Тудугун мергежилге ол 6 кижини өөрткен. СЭКП-нин Улут-Хем райкомунун кежигүнери эш Чорба партияны даалгаларын ак-сеткилдиг күсседип, малчылар ортузуга агитация ажылды үргүлү күстелдирген. Оон ажылдап турар ферманын түндүгүндө районда эш бедик, а саанчылар коммунист күш-ажыл коллективинин бедик адын чедип олар дээш патриоттук шимчөөшкүндө идеялык киришпеген.

СЭКП-нин Бин-Хем райкомунун кежигүнери «Хадчы» колхозтун малчыны эш Сундук, партианын Тожу райкомунун кежигүнери «Совет Ты-ва» колхозта бригадир эш Чынгат болгаш өске-даа эштер партия эге организацияларынын ажылды идеялык кириш, хамаарышкан райкомнарнын даалгаларын ак-сеткилдиг күсседип, ажылчы чоннарнын ортузуга масса-политиктик болгаш организацыч улус ажылды чорудуп турар. Оон-биле чергелеш-тир, партия комитеттеринин кежигүнери-биле ажылды бар четпестерин демделээр херек. Партиянын чамдык районнар комитеттери болдун активин партия амыдыралында айттыргаларын шиптирлеринге четпес кириштирип, оларга тодарагай даалгаларын берберип тур-губар.

СЭКП-нин чамдык райкомнар-нын ажылдакчылары чер-черге бар-

гаш, партия комитеттеринин инди кежигүнеринге даяныс. оларнын-биле ажыл кылбас фактылар ам-даа бар. Партия органнынын үндүргөн шиптирлеринин күсседелин хынаптыга, организацияларнын СЭКП-нин Барын-Хемчик, Бин-Хем, Бай-Тайга, Тес-Хем райкомна-ры боттарынын кежигүнериа чет-пес кириштирип турар. Партия ко-митеттеринин чамдык кежигүнери-инге эмин арттыр хой даалгалар бээр эргижирен практика амга чедир бүрүн чайлаптырмаан. Чыже, СЭКП-нин Тожу райкомунун кежигү-нери эш Кара-оол даразында пар-тияны даалгаларын болуп турар: СЭКП райкомунун бюрге кежигүнери, партия организацияларнын секретари, пропагандист, улусу эки-тура дружиналарынын район штабынын кежигүнери. А СЭКП-нин ол райкомунун өске кежигүнери эштер Саан-на, Куку олар хой-ниги ажылды-нын талазы-биле каныг-даа даалга чок болуп турар.

Партия эге организацияларынын амыдыралында чутула улус учур-дузалыг болушкун—отчеттар бол-гаш сонгудалар бистия областин чамдык черлеринде ам эгелей бер-ген. Партия организацияларынын отчет-сонгудалыг хуралдарын ор-ганизастыг, бедик денелге өрттөр-гөргө СЭКП райкомнарнын болгаш хооркомунун кежигүнери идеялык кириш, бо талазы-биле улус дузаны чедирип болуптур. Партия активи-биле, хамыктын мурунда СЭКП хооркомунун, райкомнар-нын кежигүнери-биле болгаш кежигүнеринге кандидаттар-биле ажылды улам бедик денелге тур-гузганы өргөжөк чутула.

В. САНАА,
СЭКП обкомунун инструктору.

КРАСНОДАР КРАЯ, Тимашевск районда хаваан ажылдыны «Кубань» совхозунун сууруга үндө-лөш дуржулга-көргүзүгө амыл-агыйн организастап турар. Чеди чылдын ийги чылында ажыл-да-лай черини 100 гектарына ошаптыр 280 центнер эшти болгаш 253 центнер сүтү бундурген.

Совхоз чартык чылаа эт садар планын 1.400 цент-нерге ажыр күссеткен.
ЧУРУКТА: «Кубань» совхозтун мыйыстыг бола ма-лынны фермамында.

Фото Е. ШУЛЕПОВТУУ.
СЭТА-нын фотохроникасы.

МАЛЧЫННАР НААДЫМЫНГА КИРЖИР ЭРГЕ ДЭЭШ

★ ★ ★ ★ ★

Берт-Даг пунктузунда

Тес-Хем районда Ленин аттыг колхоз чакыс донатка холбоштыр хойнун кыргылдызын өрай эгелен болжап, ажылды амгы темптин багай өвс чоруп турар. Берт-Дагнын кыргылда пунктузунда 12 хачылыг агрегаттан аштыда, хол хачыларды 60 кижини база органи-астаан.

Хой кыргылдызын дүргөдир-өлчө күшү өвчөлдөр талазы-биле колхозта херөөжөнөр чөвүленин дарагы эш Демирел эки ажылдап турар. Уругтар асиянын ажынын ээсен экижиктен. Нога бригадын-да херөөжөнөр хой кыргылды-зынче база кириген. Берт-Даг шко-лазынын өөреникчилери ада-мел-деринге база эки дузалажып турар.

Баштайгы хүнерде кыргылтын-ган 1500 хире хойнун биразынге-тен 1760 грамм онаажып турар. Пунктуда Сувай, Чагарма, Сырат, Чыкаян ышмак муракчалар хей. Хүнде хол хачымы-биле 15 хой кыргылды тургаш 20 чедир, а агрегатта кижилер 25 хойнун орнунга 30 чедир кыргып турар.

С. СЫРАТ-ООЛ.

Кызымак малчын

«Элегес» совхозтун хойжуу Оюн Сатбала он бир чыл дургузунда хой малдап турар болгаш ажил-ишке кызымак малчынарнын бирээзи. Ол болдун ак-сеткилдиг күш-ажыл-ды хойга ажылда чылдарын иштинде ортумак-биле 1800 хире хураганарны өстүрүп дорку-турган.

Хойжу О. Сатбала чыл бүрүде төрүр 100 хойга онаштыр 105—110 хураганны камгап ап, бир хойдан 2—3 кг дукту кыргып

ап турар. Чеди чылдын үшкү чылында хойжу төрүр 100 хойдан 100 хураганны, бир хойдан 3 кг дукту алдын хузаанын. О. Сатба-ла кочкы хойжу Уовалыг Тытык-биле чаржып турар.

Хойжунун коданында 792 баш төрүр хой бар. Хойларын хураган-наашкыны чоукта чга эгелен. Тө-рөз 85 хойдан 90 хураган алдын-ган.

С. ТАНЗЫН-ООЛ.

Күш-ажылды шын организастаар

Талды районда «Совет Россия» колхоз хоюнун кыргылдызын ор-ганизастыг чоруткан. Электри агре-галын чеп ажылдапшыша, хол хачы-ларды 20 кизи база үргүзүп ажылдап турган.

Кыргылда пунктузунда күш-ажылды шын организастаар, малчынарнын хоин график эзуугар кедирин, дукту чидирп чокка ажал алып талазы-биле хой ферма-зын өргөлөгчизи К. Канчыр-оол, электрик Г. Стротунов, механик К. Седип-оол олар эки ажылдап турар. Хой кыргылчаларында Су-вак, Тылбык, Мыршай, Минчи-маа, Довудай ышмак хун норма-зын 150—200 хуу күсседип ту-рарлар хой.

Партияорганизациянын агитаторлар-ны номулга, беседаны доктаамал чорутушкан, пунктуда жесуу агитациянын багай өвс дөзөн. Кыж-лерин хун буру ажынын көргүзү-самбарымына илердип, агитту-дузу үргүзүп үндүрүп турган. Хой бүрүзүндө 1200 грамм дукту ап турар. Ам кол кичкей-ни дук дужаарычче уладырын. Артылап сортуган, тырып шарал дуктерден күрнеге 60 центнерин киирген.

Т. СЕМЕНОВ.

КОЛХОЗ АКАДЕМИЯЗЫ

Ногаан сырый бундурларгы маштарын арасында улус өвс бажык туруп турар. Ол дээрге—Москва чоогунда сурагыл «Борец» деп колхозтун бедже ажил-агый культурынын бажык-дыр. Бүгү-ле эрге-жок чутула дерипкег агрохимиянын лабораториязы ол бажыктын арыг-шевэр, таарымчалык өрөөлдеринде туруп турар. Лабораторияныктын ичинде—үвүш ажылдык кабинет бар. Хөрүнеринин, чемичин-дилегеринин база колхозтун шөлдеринде өстүрүп турар культураларын хевир-дөөжүнөрүн ук кабинетте делген көргүсөк. Кышкы үде пазнырык ол кабинетке чутулашты, технолотуг карталарын чогаалып кылдып турар. Оон ийкей—мал ажылдык кабинети болгаш адаттын сөөлүдө—кижидер кыдыр класс бар, таравчылдар, саан-чылар, механизаторлар боттарынын мергежилни ол класска белидин, кичөөлдерин арттырып турарлар. Бедже ажил-агый культурынын бажыктын бирээниге чокта чаз тургусан сүт лабораториязы база бар.

Улус ажыл-агыйн «колхозтун бундур академиязы»—Вадим Борисович Матанов башкарып турар. Бедже ажил-агый культурынын ол бажыктын хой-ниги чөвүледи болза буту ажил-херектин чүрө бо-луп турар. Чөвүледи—агрономнар-нын, бригадирлеринин, зоотехниктеринин, бундурларын муракчаларын-нын 17 кизи составыг төлөөк-чидеринде тургускан. Оон дарга-зы—ажыл-агый талазы-биле улус дуржулгалыг, тускай эргелик кол агроном Сергей Сергеевич Николаев. Чөвүлде айыр катап хуралдап, колхоз баштаар черинге башылаан планын эзуугар ажылдап турар. ычангаш, Бедже ажил-агый культу-разынын бажыктын буту ажил-хо-рудалыгы артык дуржууге со-рудалары-биле сырый холбоалыг.

ХОВУ-ШӨЛДЕР ТӨГҮЗҮНҮНҮН НОМУ
Бедже ажил-агый культурынын бажыктын кой чылдарда ажил-хо-

рудулгазынын түнелдери кончат солуп болуп турар.

Хову-шөлдөр төгүзүпчү ному үнүш ажылдынын кабинетинде эи жесуу черде чадалаптыр чылдар. Сөөлүг он чылдардын дургузунда шөл бүрүзүн тарып, ажылдап кылган системанын дугайын ол номда билжөө. Ол дээрге, кончат солуп болгаш ажыктыг ном. Ук ному ном-чуртушкан, каныг чемичиндилегерин хөрүзүгө каян, кая саиригери, чутулаштырышынын кизи-жан, каяа, канчаар чорутканын ба-лап ак болуп; культура бүрүзүн тарылаганын, чылаанынын, дү-жүдүгүн ажалдаанын, каныг дү-жүтүү алганын, а ол мыкш тарыла-га сайырдылыгынын дугайында тодарагай тайылбырларын ында би-жөөн. Колхозка агротехниканы чай-гылаш чокка канчаар сайырлар-гайжытаанын, культураларын тарып өстүреринин, ажаап алары-нын ажыктыг каныг аргаларын канчаар негтеретеринин база тодара-гай айттып турар. Хову-шөлдөр тө-гүзүпчү вола-ла утказы—хамыктын мурунда тарылга элчештиргелээни чорутканынын төгүзүлүр. Ам кол-хозта тарыланганын ажал каш эл-чештирмилерин чорудуп турар. Та-рылга элчештирмилерин шиягөздөп алганы—кончат улус ажил, бүтү коллективтин хой күженишикени-ринин чагай өрү-түнелди-болган. Бо херекке Бедже ажил-агый культу-разынын бажыктын киирген улус-дузу өвсөт өвс. 1956—1959 чылдарда ол колхозтун тарга куль-тураларынын дүжүдү гектардан ор-тумак-биле 23,3 центнер, а ногаа культуразынын—барык 250 центнер болганы таварыла өвсөт.

Эрткен чылын «Борец» колхоз бо-дунун ажил-агыйында кочкы ийи артыктерин тарылга элчештир-гелээни чорутушкан черлерин дүжө-

алганда, Бедже ажил-агый куль-туразынын бажыктын чөвү-ленин чыладырган. Тарылга шөлдеринин структурасын (тургузун) эде көөр дугайында айттырганы алаа чутулаштып көргөн. Ол чөвүлдеге колхозтун бүтү бригадирлерин бол-гаш зөөнелер уадуучуларын чалап олуруштурган. Артыктын бөдүн колхозчулардын болушун хой активин Бедже ажил-агый культу-разынын бажыкын тургузуп алганын база демделеп каар херек. Та-рылга элчештирмилеринин шын чо-руулар чорук улагытыр катыштыр-ган артыктын шөлдеринин гектар бүрүзүндө тарга культуразынын 22,5 центнер, ногаа культуразынын—300 центнер, кукурузанын ногаан массасынын—400 центнер дүжүдү чоккы ийи чылдарын дургузунда ак болуп арганы ханды-рар деп колхозчулар санап турар.

Хөрүнүгү тергини эки билдир, каныг хөрүн кайм хире дүжүтү берип болурун өөренип көргөнн, урезин материалдарын хымчылалып шилди, кандыр шиячылээни—чал-гыс дөрбөлчун метр чер бүрүзүн эд бедик дүжүтүүг ажылдаар арганы «Борец» колхозка берип турар. Бо чутула херекке агрохимия лаборато-риязы улус салышканын кирген, а ол лабораторияны урезин ажылынын дуржулгалыг техниги Мария Петровна Николаева уадуруп турар. Чугле бо чазы бези хөр-үзүнүн 500 хевирлеринин шиячыл-еини чоруткан.

Хой-ниги чөвүленин кириш-пейи, хайгааравайн турары бундур-луге чактастуг ам артыладе чок. Моон мурунда чылдарда кукуруза тарылаганын талазы-биле байдал багай турган. Кукуруза тарыла-гын чыл бүрүде калабар-даа, ол өн-үленил культуранын дүжүдү элзөн чывыс болуп келген. Эң үнелиг культураны бедик орудалагы, азбес-

дүжүтүүг кылдыр тарып өстүрер, ажаап алып арганы ажылдап кы-дыр, шиячылдип ажылдаар херекти үнүш ажылынын кабинети холга алган. Механистаттынган зөөно-ларын колхозка тургускан. Чемич-чиндеги кылырынга аммак сууш ажылдаар, а бөк үнүштерге удуу—гербицидтерин ажылдаар та-лазы-биле механизаторларнын өөрдө-милгезин организастаан. 1956 чыл-даазы-биле денелге кукурузанын дү-жүдү үш катап беден, кукуруза-нын тарымынга, ажаап аларына күш-ажыл чарыгдалары дыка зөөжөжөн.

Бедже ажил-агый культурынын бажыктын сумелзенин эзуугар мал чеминеринге хергелээр культура-ларын тарымынга 788 гектар шөлду тускайлаан. Ол шөлдүн ортаа ке-зининге ам үнүш сипенер холук-саан таргаан.

Мал ажылынын кабинетинин инциативазын эзуугар бызааларын чагыштырып эмирер арганы фер-маларга ажылгаан турган. Ускүр-сүктүк бедик продуктул инектерин азырап өстүрер, малды багла-вайн сула тургузарын организаста-аар, «Елочка» хевирин саалда шөлдерин фермаларга тургузар та-лазы-биле улус ажылдарын кабин-еттин активи планнап турар. Саан чылага быжылган бедик инектер-инин продукциясын сүт лаборатория-зы хынап, шиячылеп келген.

Дүжүт ажаап алышканын чогыс черге тарып олурутурун дур-жулгазын Бедже ажил-агый куль-туразынын бажыкын бо чылын шөл-өзөн көргөн. Илдыг арганын ачы-лында тарылга шөлүнүн камгалга-зын алып; баштай өргүрч бьжа бээр, а оон одуруугар арасында одурткан мөрөөк өргүрчтен соннай бажар.

ДУРЖУЛГАЛАР. ЧАА-ЧАА ТЫВЫШКЫННАР

Бедже ажил-агый культуразынын бажыктын планын эзуугар артык-де чорудуп турар дуржулгалар, ты-вышкылар дугайын демделер өрч чутула. Шиячыл ажылдарын ажил-агый бүрүзүгө чорудуп болурун ол дуржулгалар тодарагай херечилед турар.

Эрткен чылын колхозтун шөлдерин мөлбөлдүк аммонийин шөпчөк көргөн. Илдыг аммонийдин дозунуналчак кургаг хонг чүүлдерин чажып каан чочак-тараз агаар-бой-дузун байдалы чеже-даа таарым-чок тураа, кайгачык бедик дүжүт-тү берген. Клевсер деп сипенин та-раан хой гектар шөлге аммонийдин бо чылын чашкан. Кукуралачык хөрүнүгү шөлдерге тарганын дүжү-лүн аммоний деп бундун 5—10 центнерге немей белилп турарын дуржулга көргүсөк.

Ультрафиолетовый дээр херел-биле чылыктап кукуруза урезинин бо чылын улус участкакта таргаан; чоч-чаар-тараз, сула долуксалыг ми-чаар чылыктап арбайны чеди гектар шөлге чашкан.

Картфель өстүрер ажылда ше-нелде шиячылдир дыка солуу бо-луп турар. Картфельды тарымд мурунда оон урезинин чемичин-дилегер бээр бүдүмелдер-биле байлап-чытааларга, картофель урезинин минералдыг чемичиндилегини эли-динеринге бир шак иштине сүп тур-рар.

Отуретчи болгаш мөрөөкчү чагыс черге тарып олурутурун дур-жулгазын Бедже ажил-агый куль-туразынын бажыкын бо чылын шөл-өзөн көргөн. Илдыг арганын ачы-лында тарылга шөлүнүн камгалга-зын алып; баштай өргүрч бьжа бээр, а оон одуруугар арасында одурткан мөрөөк өргүрчтен соннай бажар.

бажыктын 1961 чылда планында 50 саныг хемчеглерин чорудары көрдүнгөн. Үнүш болгаш мал ажылынга дуржулгаларын чоруту-шкан, муракчы, депшигелги ар-галарын колхоз бундурлузынга кал-баа-биле негтердип, ажылдап ту-рар. Агротехникти өөрдилгенин талазы-биле улус программаны чо-гаалдып кылган.

Москва областа «Борец» бедже ажил-агый артыктын үлгерин эдерген ажил-агыйлар өвсөт өвс. Чыже, Шелковск районда он ажил-агыйлар боттарынын Бедже ажил-агый культурынын бажыкын тургузуп турар. Илдыг бажыкынын чоккы чылдарда ажил-агый бүр-үзүнө тургузары көрдүнгөн.

Хой чүс эскуранталар болгаш трикстер «Борец» колхозка кизи чораш барган. Бедже ажил-агый культуразынын бажыкына келген кизи бүрүз көргөн чүүлдеринге магадан чоруп турар. Ол бажыкын өргөлөгчизи В. Б. Матанов анда келген аалчыларын үнелеп көргөн чүүлдерин билжөө ийи кылын дептерлерин көргүстү.

«Борец» колхозка келгеш, көр-гөнүс ышмак шак индыг агрола-бораторияларын кажан келер үде агрономар болуп ажылдай бергеш чүүлдерин черде оралдажыр бизс дел Коломенскийн кедээ ажил-агый техникумуна студентилери ол дептерлерин бирээниге билжөө-нөр.

Челославкиянын чер ажылынын ажилдакчыларын билжөөн: «Силеринн организастаан ажылы-нар биске дыка-ла улус үдегер-чи-жек болуп турар-дыр».

«Силеринн дуржулгаларын бо-дунууса, төрөөн чуртуууска ажы-лаарын куез түр бис» деп Виа-гриядан болгаш Вьетнамдан келген өңдүктөр билжөө.

Улут-Хем районун «Күш-ажылдын хостуу» кедээ ажил-агый артыктын хоочун саанчызы, 55 харлыг Ту-лүш Макпал ам-даа сорул күштүг ажылдап турар. Ол июньнун 15-ке чедир богулга бажыктыг 14 инектерин бирээзинден-не 500 ажык кг сүтү сагтан. Фер-мада коммунист күш-ажылдын бригадалыг деп ат дээш демисежип турар анык саанчылар ол угбазын башкычы деп адап турар. Ол черле шын. Бо саанчы бодунун ажылынын дуржулга-зын анык саанчыларга дамчыдып келген. Эш Мак-пал ам областын малчы-нарнын Наадмынга кир-жип эрге дээш чарышка кир-жип турар.

Чурукта: Тулүш Макпал.
Фото В. Лутковтуу.

К. СЕДИП.

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ
ПАРТИЯ КОМИТЕТТЕРИНИҢ КЕЖИГҮННЕРИ

СЭКП-нің XX болган XXI съездинде, партия Төп Комитетинин пленумынын айтымшынарына амыралга боттандырбашаа, биств областта партия комитеттери актив-биле ажалын элени ажжиген. Партия комитеттеринин кежигунеринге болган кежигунеринин каниддаттарына сонгуурган коммунистер болза СЭКП хооркунун болган райкомарынын кол даяыр кужу болуу турар.

Партиянын Эврон райкомунун кежигуну, «Морен» колхозтун ту-дугузу эш Баадыр бодунун хун бу-рде нормазын ургучу ажыр куу-селип, бодунун муракчы улестери бугу тудужуларга киргузуп, олар-нын ортузунга агитация ажалын доктаамал чорудуп турар. Тудунчу мергежилне ол 6 кижаны ороет-кен. СЭКП-нин Улут-Хем райком-унун кежигуну эш Чорбаа партия-жи даалгаларны ак-геткилдиг куу-селип, малчынар ортузунга агитация ажалын ургучу кустелдирген. Оон ажаада турар фермазынын тундөөдери райода эш бедик, а саанчылар коммунистик кун-ажыл коллективинин бедик адын чедип алыр дөш патриоттук шимчозокин-де идекейлик киржи эгелзэн.

СЭКП-нин Би-Хем райкомунун кежигуну, «Хадик» колхозтун мал-чыны эш Сунуй, партиянын Токуу чедир бурун чайлаттырмаа СЭКП-нин Токуу райкомунун гуну эш Кара-оол даалгалар-тын даалгаларын бодуу партия организациязыны, пропаганда, улус дружналарынын район кежигуну, А СЭКП-нин улус эже кежигунуна на. Кую ол хой-ни нын талзы-биле кант чок болуу турар. эл болуунге эл болуунге чаа тыыскаа. ЧУРУКТА: премьер-министр Фидель Кастро башкы-ларга диплонарны тылып турары.

Кубанын көдээ ажыл-агыйынын чедиишкинери

ГАВАНА. СЭТА-нын корреспондент-ти Е. Ельшутун дамчтаны: Бо-чийи Кубада чигир тростининин кофедин болган какаовун чурттуу төөгүзүде көздүбөн дужуу ал-дынан. Чигир будуер кооперати-вер Национал банкыдан чөп алган 34 миллион песо ашазын эгилдип турар. Тудунчун улут чег эзе-ринге болган реакциялар улус ө-зе, а көдээ ажыл-агый будурулгени көдүрери дөш чоруп турар. Көдээ ажыл-агыйда эртен-шичилер ажалы хунуун айтыры кылдыр тур-густуну келген. Бөгүн куба ажалы-чы чоннарын өөртүп турар аграр реформанын үр-түнөөдери бил-ди. Ол дагына аграр реформанын Национал институтунун будуруде килдизиин удурутчузу иженер Эдуардо Сантос Риосу улустун уни-верситетине ноочаа «Аграр экон-омиканын чаа хевирлери» деп лек-циязына чугаалган берген.

Четчин турар. Шаанда мал ажалы-д чорасан, ам куруенин ажалы-агый болуп турар «Росарио» чурт-туу бедик сайыраалга көдээ ажалы-агыйлы эл улут болган чагайкыл-ды туттуган булчунарынын бирээ-ни болуп турар. Ында хөвенин та-рып өстүрери шингөткүдүн алдын-га, суг саадаза белзөн. малдын чаш төдунү баш саны көвүдөн. Куруе ажалы-агыйында 120 чурт-талга бажынары, школа, эмнелде туттуган, Республикада шунга аты-ышкыш 304 куруе ажалы-агыйла-ры бар, оларнын тус бугууу Куба-да улут чаартылгаларын болган көдээ амыралды чаартып тур-уурунын хевирин болур.

миллион 700 муң тонна чигирин чаап. Оон ачында кооперативтер чөгөн алган чозолин Национал банкыга дедир эгидер аралыг болуп турар.
Лей чылдарын дургузунда Куба-га кофедин болган какаовун эл улут дудуттерин өстүрген. Сөөгү-лүн чылдарын дургузунда помидорун чылдым 5 катан, карто-фельдин—30 хуу көвүдөн, хөвөн-нин, тараа-бобы култураларын болган өске-даа култураларын эл бедик дужуу алынан. Көдээ ажал-агый продуктуларын ажалы-ада кылды талзы-биле национал улустунуу хөгүдүзүнде илгирин берип турар. Чажээззере, шаанда Каттышкан Шаттар Кубанын по-мидорун салды ап, оон ажалды кылган, ону Кубага дедир салып турган, мычанган ол салдыжымы-шкандан ажал хой коччаларын ап турган болгай. Ам кубалар помидор-ду ажалды кылдыр боттары чорудуп турар апарган. Таакпы үлестү-рүнде база-ла мыды анылым болуп турар.
Лекциянын тундөөдө Сантос Риостун чугааланын болза, продуктуларын будуруде көвүдери—көдээ ажал-агыйын ажалы-агыйларын кол сорулгаган. Ол сорулгага кууесиринин база бир аргызы болза көдээ ажал-агыйнын кадрларын өөрдери болур. Ам бо үде көдээ ажал-агый школаларында муң-муң куба тараачылар өөринип турар. Көдээ ажал-агыйнын министерство-зу эртеме үндештигтен аргаларын будурудеге калбаа-биле неште-редин, көдээ ажал-агый талзы-биле эртен-шичилер албан чедерин гүргүзэр деп турар.

ДОПЧУ ДЫҢНАДЫГЛАР

Моода чакы тарыга чедиишкинин дооступ турар. Ре-публикада 336 муң гектар чеге тарыгады чоруткан ийиле, азы тарыгада планин 91,7 хуу күүсет-кен.
+ Венгр Улус Республиканын парламент төлөөдери Берлинде чедип келген, оларны Венгриялык Социалистик ажалчын партиязын Т.К.зынч Политбюро кежигуну, Куруе хуралынын даргасы Шандор Ронаш баштан чоруур.
+ Болгар телеграф агентствосунун дынаадып турарын Эдуард алырга, Болгария биле Афгани-станын аразында найыраалды хары-залаларын быжылгаар сорулга-га-биле ийн чурттаарын чазакта-рын дипломаттыг харызалаларын гүргүзүрүн болган дипломаттыг төлөөлчилерини солдурун шит-тирээз.

каалы чоокта чаа Сант-Яго хоорайга болган.
+ Муруу көрей эрге-чагырга-лар «Седа» симун» солунуун корреспондентизин, оон ийкэй ийн корреспондентизин база туур хоруугада. Бир информса агент-ти, лекция директорун, дорт журналистерин, оон шитиде «Тань ильбо» солунун корреспондентизин база тууду быжылгаан.
+ Италияда премьер-министр А. Фанфин анаа аян-чорукту кылып Вашингтонга чедип берген.
+ Тайбун камгалаагынын Бугу-кай комитетинин чыл бугуде болуп пленуму Николайда эртин турар.
+ Каирин төлөөлчилер палатазынын кежигуну коммунист Янос Потамжис пленумга чүве чугаалап турган, ол ортукта ядролук чепсектин анган бааза-ларын ууткаарын кыйгырып турган.
+ Занзибарын профсоюздеринин федерациязы чоокта чаа болган согулдаарга колизанто-ларын өчүк-чөгөзүм чоруктарынын дугайында медделди паралап үндүргөн. Үймезинер болган массалык өлүрүчү чорук америк болган англ импералистерин өмөзүржэлтсе база деткимче-биле, организаста-тынган, ол импералистер сонгу-даларын үзөр болган занзибар улустун хамаарышпас чорукту чедип алырынга шалтык чедер сорулгага салып турган деп, ме-делдеди айтты турар. (СЭТА).

Дүжүт ажаап алышкыны

БУХАРЕСТ. (СЭТА). Румын Улус Республиканын элзон каш районна-рында эрте быжар тарааларын ажаап алышкыны эгелзэн. Кри-шан областта «Вельд Нотэ» деп кол-лективтиг ажал-агыйын кежигун-нери муракчы агротехникти арга-ларын хеврегелзенин тундөөдө, бир гектар чеге бурзудун эртен чылын 2575 килограмм дужуту ал-

ганынга бодарга, бо чылын арбай-нын 2700 килограмм дужудун ал-ганнар.
Олтеини областын Катана Ой деп суурда коллективтиг ажал-агыйын кежигуннери арбайын дужудун ажаап алырын доозуканнар. Ол обла-стын өске чедеринде дужут ажаап алышкыны кидин тууктен турар.
Былдыкта улусчу эрге-чагыранын чылдарынын дургузунда В. Г. Белинскинин ажалдарын оцуларын талзы-биле улут ажал чоруттуган. Чурттуу хосталгынын соонда баштайгы чылдар «Синь-Шиди» («Чаа үе») деп нон үндү-рер чеге «Белинскиин шилди ал-дынган чогаалдарынын» ийн ному-н паралап үндүргөн.

РЕДАКЦИЯНЫН АДРЕЗИ: Кызыл, Шетиник кудумчузу, бажын № 3 ТЕЛЕФОНАНЫ: редакторун 24-63, редакторун оралакчызын 35-24, пропаганда килдизинин харысалгалы дежуржинын 23-35, көдээ ажал-агый, улустуру болган транспорт килдизинин 25-38, партияга амырал болган культур-а амырал килдизинин 22-64, бухгалтериянын 31-75, корректорун 21-47. Солун келбей...

ДЕЛЕГЕЙГЕ ТАЙБЫН ДЭЭШ

ДЕ.Л.И. Герман айттарынын тал-лазы-биле болган ядролук шее-лелери оксадыр дугайында Совет чазактын тайбыр бижитери найысладдык парламаны бодуун арынарынга калбаа-биле чырылды турар. Солуннар, ол документле-рин тодаргай-биле тайбырлавы-шаан, Германия-биле тайбынын керезин чарарынын болган Барын Берлинни фронт хоорадын хостуг хоорай бодурууларын аргызы-биле делегейин ийнг дайынын ур-дужуктарын арылдырычче Совет Эвилелинин чугудуун онзапап медделген турар. Делин солуна-рынын агелеринде бизниси: «Герма-ния-биле тайбынын керезин чар-дыган турар ужуругу», «Чугалаа-жымшыныры дурген чорударын-че Россия кийгырып турар», Герман айттарынын талзы-биле тайбын конференцияны чымдыр дугайы-нда Совет Эвилелинин санаады-ры.

руузу ол документилерин болур чо-гууру-биле өөрини көөрүн беэни манавай, ол бизжитерге айткан санааларга удуранын үнгөн. Герман айттарынын талзы-биле совет тайбыр бижик АКШ-ка онза таарымас чорукту болдуруган.
«Нью-Йорк тайме» солун Бонда бодуун корреспондентизи Грусон-ун диниянын «АКШ керээ дугайы-нда совет саналды хульсөвейн турар» деп эге-биле бирги арынга парлаан чуудууде чугаалап турары болза: «Германиянын болган Бер-линдин талзы-биле Совет Эвилели-нин тайбыр бижин Германиянын талзы-биле чаа чугалаажымшик-чарга үндэин кылдыр Каттышкан Шаттар хульсөп ап шыдаас дээр-ли куруне секретари Дин Рак Совет-атлантика керезинин Чөвү-делдинге медделгөн...»

Совет чазак, герман тайбын керезин чарарын санадавышаан, Германиянын тайбын арга-биле кат-тыштырар дөш база делегейин дүштүрдүгү чорутуу болган Евро-паа чүрүдүдөрүн Барын Берлин шыкан айымдыг төвүн ууткаары дөш турар турар дөшүн кор-респондентизилерде медделген турар.
Бир өвес Барын тала чепсеге-линишинин бугу-нिति болган бур-ун дужуер дугайында санааларын дудууду алыр болза, контроль дугайы-нда барын талзы күрүсөлери-нин санааларын чугаа чокка хульсө-алыр дугайында Совет чазактын ме-делелин паралага база онзапап айттып турар.
НЬЮ-ЙОРК. «Нью-Йорк тайме» солун тайбыр бижитери бугу-нү-биле паралап үндүргөн. «Нью-Йорк таймс» болган «Нью-Йорк ге-ральд трибун» солунар ол бизжи-терин чырыткан редакция чүдөө-дөрү паралаан.

«Дюрг Ракс болза президентинин премьер Хрущев-биле Венага болган журажымшыкын, Париже июнь 5-те барын талзы эвилелчилеринге илеткен турган, Бенедиянин чазак-зынын туружун тайбырлаан.
Ракс июнь 11-нин кежээнде Италиянын премьер-министри Фан-финин Вашингтон аэродромуна у-дуп ал турган үенде корреспон-дентилерини анаа салган айттары-ларынга харылавышаан, медделгөн-нү болза: Берлин дугайында чаа совет бижикке АКШ-тын чөпшөрөш-пейн турары «баштайгы бодалдан-на иле-дир».
Совет саналга АКШ-тын харын-зынын тодаргай хевир кандыг бо-лур дүр дугайын ам чугалаа-рындан Ракс отылаан, муң чуртуу хаммытын мурунда болуун эвил-делчилери-биле сүмөложир болган оон сонда харынын бижир деп ме-делген дөшүн АП агентлединин корреспондентизи айтты турар. Пре-зидент Кеннеди боду берлин айты-рынын «чонукт сонугуру турар» деп Ракс немей чугаалаан.

Съезд доозулган

СИДНЕЙ. СЭТА-нын корреспон-дентизи О. Анчичинин дынаадып турары болза, июнь 12-де Сидаеги Австралиянын Коммунистг партия-зынын XIX съездин бодуун ажалын дооскан. Съездинин төлөөлери партлийн Т.Н.-зынч чигинге се-кретари Шарринин кылган өтчөл илеткелин чугалаапын көргөн бол-ган Т.Н.-чн чаа составын сонгаан. Съезд партиянын програмказына болган Уставынга элзэн чазал-галары болган немелелерни кир-ген. Амгы үеде партиянын полити-тиг програмказын айткан резолю-циянын съездинин төлөөлери чангыс үн-биле чуудуугунун көргөн.

турса, Австрали чеге америк бол-ган англи шериг баазаларын тургу-занынга удураанышынын ол резо-люцияда бизниси. Бодуун резо-люцияда Коммунистг партия «ак Австралиянын» ылгай көөр по-литиказын буруу шаап турар.
Экономиктиг политика талзы-би-ле резолюция Австралиянын эконо-миказын контролдап турар улуг монополияларны национализацияс-таарын, үндүрү онаалгаларын кызыра-рын, монополияларга удур хоойлу-ларын хульсөп алырын, эртенгерге контрольду тургузарын негеп турар. Амыл телевидин болган назылап мыраанаарга пенсияларын көвүд-ер база социал хандырылгыны эки-ждир дугайында негелделер резо-люцияда бижиттинген.

Ол резолюцияда чугалап турары болза, даштын политика талзы-биле Коммунистг партия чепсеге-линишинин бугу-нिति болган бур-ун дужуер дугайында Совет Эви-лелинин саналдап киргини дугуру-муганы чарары дөш турар турар. Ажанынч чурттары-биле Австралия-нын найыраалды харызалаларын тургузурын сөздө негеп турар. Ол дугайында ядролук чепсегтен хостуг зонаны Ожум океанын бассейнин-ге тургузар, КУР-ну хульсөп көөр, Барын Иранны эгидип алыр дугайында Индонезиянын негелдизин деткири ужурулу.

дөш сурдан ырак өвөске ужуру бил-дизе байлааларга өлгөн, барын герман майор Гейнд Густав Дом-мельдин сеги чытааны тыылган, ол боду амы-тыннынга четтинген бөор деп бодал турар деп ук солун ме-делген турар.
Муруну Уист ортулукта (Гейрид ортулукта) ракета адар чегри ажалыларын бүндөсверге англи чазак санаалаан дөшүн дугайында баштайгы дынаадыглар чыл ажалы улун мурунда көстүп келген деп, солун салгындарып турар.

Ракета адар черинде

ЛОНДОН, июнь 12. (СЭТА). Бар-дын герман бүндөсверини солдат-тары болган офицердерин Англияга «рефердинин «планарынын» дугайы буржуа паралага бижин турар аразында ол планар амыралды боттанга өгөлей берген. Барын герман офицерлер «Англияда бир-ле чегре» алаан каш айларын дургу-чегре бетегедип эртен деп, «Дей-ли уоркер» солун дынаадып турар. Ол факт мырынай дүш бөор илерей берген: эртен неделянын төчү-үндө Бедфордширде Уорли деп кө-

Дөш сурдан ырак өвөске ужуру бил-дизе байлааларга өлгөн, барын герман майор Гейнд Густав Дом-мельдин сеги чытааны тыылган, ол боду амы-тыннынга четтинген бөор деп бодал турар деп ук солун ме-делген турар.
Муруну Уист ортулукта (Гейрид ортулукта) ракета адар чегри ажалыларын бүндөсверге англи чазак санаалаан дөшүн дугайында баштайгы дынаадыглар чыл ажалы улун мурунда көстүп келген деп, солун салгындарып турар.

Хемирикчилерин узуткаар!

Хемирикчилерин хыдыр талзы-биле ажалды чорудуп турар тускай медицина албан чедери бар. Ынчалза-даа хоорайларын болган суурларын чурттаачыларын хемирикчилер-биле идекейлик демиселди боттары база чорудар ужурулу. Чуге дээрже бажым күс-келери болган кысралар (аскыр дегелер), ашы-чөп продуктуларын бужартадым, чил турарында ангыла, идик-хепти, эт-херексе-лери база хэп, үргөдгөн каапа-тараалар. Кысралар азырал куш-тарынын чаш теленинге болган үүрмек дирин амытанарже хал-дал болур, хары-лаа чамалык олар улуд чыткан бичи урулар-же беэин халдаан таварылгаалар бар.
Хемирикчилер чума, туляремия, бруцеллез, ижин шити, дизентерия болган өске-даа халдаадырыг аарыларын өсүдүкчүлери бо-лур дээрзин билзе чогуур. Ол аарылар кижиге хемирикчилерин бужартадым каалканы ашы-чөп продуктуларын дамчып хал-даар.
Бажымга тылтып келген хемир-икчилерин шунтузун көгүн үзе

узуткаар херек. Оон башка чүгө чангыс кыса беэин 6-9 айлар дургузунда 400-600 чедир үр-жиг көүдөп болур. Хемирикчилер-биле демиселди чедиишкин-чир чорударда кол кичизигейн санитар-гигиеналыг хемчегелери анытарчеге уландырар ужурулу. Чурттага бажынарынын иштин хунуну-не арылгап аштар, ашы-чөп продуктуларын муңга шкафтарга кадагалар, подвал-дар иштине, кыша алаанга эмин эрттир хой эт-херекселер мөмөндилер үгдөретес херек. Бажым бөгүн болган ашы-чөп про-дуктуларынын артымчыларын кайы хамаан чок таралдыр чажым болбас, оларны муңаш хааржап-тарга, доскарларга урар. Херим иштинге үнгөн чашпан, сикенер-нин кезип, онгаларын болган үн-гүрттерин хөпн турза чогуур.
Бажынын шалзында, хандаларында тилгерины сымсыр, үттерин бөшкүнээр херек.
Кузун соок дужуп келирге бажым иштинге хемирикчилерге саны дыка көүдөп келир. Чуге дээрже олар даштыртган чылыг чегре кез турар апарганы ол.

Юрий Гагарин Н. Э. Циолковскийнин чаңгыс чер чурттууларында

КАЛУГА. (СЭТА). Планеталар аразына аян-чоруктарын ге-наалдыге теоретик К. Э. Циолковскийнин үр чылдары чурттап, ажаалдап турганы эрте-бурнуку орус хоорайга делегейде бирги ужудукчу-космонавт Ю. А. Гагарин барып чорган.
Октаргайнын разведчинин делегем кудумчуларга муң-муң кижилер уткуп турганнар. Кыры ажык машинага олурупкан, хоорай-биле бар чорган Юрий Алексеевич сымдыстарже орукту кижилер теределтенге айткан улуг орус эртемденнич чаңгыс чер чурттуулары бадыр чедирип турганнар.
Циолковский аттыг парк, Геншадды эртемденнич маго-бодун мында орнукуштукан, Константи Эдуардовичинин чагай кууелин боттандыркан кижиле ол хун оон тураскаалык буулап кылар дээш чедип келген. Ол бедик тураскаалды тургускаа К. Э. Циолковский-нин хөөрүнге Ю. А. Гагарин боода кечектер салган.
Ооң соонда Циолковскийнин куруе музейин партияны чангыс туреуарынын байырлаалык бууламы болган. Музейин тудар меге баштайгы дашты салыр хундугу эрени бирги космонавтга берген. Совет Эвилелинин гимини нарыланып турар, улуг калба дашты аңаа апарып салган. Ында адын үкүрткер-биле кээлел бизниси бижикте мынча дээн:
«Манча К. Э. Циолковскийнин музейин тургускаа турар. Келир үедеги музейдин турар чегриге баштайгы дашты ужу-дукчу-космонавт, Совет Эвилелинин Маайыры, Калуга хоорайнын хундугу хамааттыгы Ю. А. Гагарин 1961 чылдын июнь 13-те калган.

Болук машиналар Тайбын сесерлинин чорупканнар, Ю. Гагарин аңаа барса, кырында мөңүгөчө ракета дээрже кылытын алган турар Циолковскийнин тураскаалын көргөн. Оон соонда Ленин шөлүгө митинг болган. Ю. А. Гагарин-биле кады Совет Эвилели-нин Маайыры генерал-лейтенант Н. П. Каманин, партия болгаш совет организациязаларын удуртукчулары ишдирге үнеулеп келген-нер. Митинг эгелзэн, партия обкомунун бирги секретари С. О. Посто-валов, электромеханика заводунда коммунисттиг кун-ажымдын шалычызы сасеры В. П. Аманшин, РСФСР-нин школарарын адаарыг бажымзы Л. М. Шевченко, Пермьши районун «Кызыл Октябрь» деп колхозунун анык саанчызы колхозчу Ника Макаро-ва олар космонавтга ишг байыры чедирекинер.
Ажымч коннар депутаттарынын хоорай Советинин куускосу-мун даргасы Г. М. Данаев Калуга хоорайнын хундугу хама-аттыгынын деплэмиз салгыа тыыскаа.
— Эки калугачы болурун кызып көрөин — деп, Юрий Алексее-вич чугаалаан.
Октаргайга бир-ле дуураарында четкек келген кижинин чугуран митингинин киржикчилери диктатик боржунууну-биле «Урза дээн кийме-лар-биле уткаркан, Ю. Гагарин К. Э. Циолковскийнин эртем ажыдарын бедик үнеулеп, кылыг хульсөп алышкыны дээш, оон чоңыс чер чурттууларынга чуректик хаммындын өөрүп четтир-гени илерейип, бодунун өнүктүрүчү-космонавтылардан оларга ишг байырын дамчтыкан болган Тарзын чуртунун чагай чорук дээш ажал-ажыны эки чедиишкинерге болуп, аас-кежиткиг чурттуу-арын оларга күзгөн.

РСФСР-нин Дээди судунун пленуму

РСФСР-нин Дээди судунун плену-му Россия Федерациязынын Дээди судунун даргасы А. Т. Рубичевтин даргаалаашкыны-биле Москвага бо-луп эркен.
Арага-хымсы кылар чорукка улус демиселди сөбүлү үеде сутарынын кошкатканы, кем-бурчулу үлте-линиинин ол хевиринин ийгилен-ге айымшыны дыка хой таварылга-да эскертинмейн турары, арага-хымсы куузунда кылмын база сд-дылгап турар буруулу кижилерин чамдыктарын чедир илерттин-мейн келгени РСФСР-нин Дээди су-дунун дарганын оралакчызы В. В. Кривокутун арага-хымсы кылур чорук дугайында херектер талзы-биле суд практиказынга холбашкан илет-келдиге болган ол талзы-биле са-наалдарда медделеттигилзэн.

дара херектерин көрүп турган, суд-дарын бодуруган частырыларын элдеринге чугула ужу-дуузын деп пленум айткан. Арага-хымсы кыл-ган чангыс-даа кижин бугуу шавышкынга, кеземчеге таварышай артар чорукту бодурубас талаада, арага-хымсыты белетке, сайгара-рынга база сдмпы алырынга кирши-чек бугу кижилерин суд илдерин хулаалгаалыг.
«РСФСР-нин 1960 чылда бачы-латынган Кеземчеге болган Кезем-чорудууда хоойдуларын боттанды-рып ажалыларга суд практикасынга тыялган чамдык айттырлар дугайында РСФСР-нин Дээди судунун дарганын оралакчызы Г. З. Анашкинин илеткелин пленум база чугаалаашкан. Суд практиказында чепестерин чалайлып база чангыс аай чуруму доктадыр сорулга-биле судтарга чогур тайбылбарынын ба-за берилгэн.
Пленумун ажалында РСФСР-нин юстиция министри В. А. Болдырев болган РСФСР-нин прокурорунун хулаалзегин күүсөдүп турар В. В. Крашев олар киршиккенер. (СЭТА).

„Динамочулар“ — чемпионнар СПОРТ

Хоорайга хол бөмбүүнү бирги че-ри дээш элзэн үр үенин иштиде ур-гүдүлөп келген маргылаады доозу-лан. Анаа эр, херезжен удустар-нын 18 командалары киршикен бол-ган интнги-биле 90 хире оюнар эртен.
Баштай командаларынын мурунга «Етгеран» болган «Динамо» коман-далары чоруп турган. Ынчалза-даа «Етгеран» командазы «Урожай» бол-ган «Динамо» командаларынга ут-

турган. «Динамо» командазы хоорай-нын чемпион болган. Ийги чегри «Етгеран» болган ушкунун «Буре-вестник» командалары алган. Херез-женерде бирги чегри «Динамо» болган, ийгиизини «Спартаткы» бол-ган ушкунун «Буревестниктин» ко-мандалары алган.
Ам хоорайнын хол бөмбүүкчүлери июнь 25-те эгелзэр областын хол бөмбүүнү маргылаадынга белет-кенип турар.

Областка АГААР-ВОЙДУСТУН байдалы

Бөгүн областка булуттагаллап каап-турар, чөпн болган сонгу-чөпн рай-ондары чамдык чедеринге өскө чачыкчыларын хун болур. Оон өскө районнарга чачыкын шоолуг өвөс. Хат ой-тамында. Агаарын темпера-

туразы: дагыл чедерге—9-14, ча-тыс чедерге—14-19, а Кызылга—15-17 градуус чылыг
Редактор Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

КИНОТЕАТРАЛГА БӨГҮН

«ВЛКСМ-НИН 30 ЧЫЛЫ» (улуг залга): «Кааң дээр»—11.30, 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30 шактарда. (Биче залга): «Кончаагы чалаачылар»—4.30, 8.30, шактарда. «Солдат дугайында тоол»—6.30 шакта.
«КАА-ХЕМ»: «Кер-Ола» (онуг, делегем экраныг)—11.30, 1.30, 3.15, 9.15 шактарда. «Ажынын эрге-чагыргызында»—5.15, 7.15 шактарда. «ВОСТОК»: «Сампо»—1 шакта. «Алешанын ынакшылы»—3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.
ЧАЙЫ КИНОТЕАТРА: «Мөңгү хөөрткүй идымы ынак авам»—5, 7, 9 шактарда.

ОБЛАСТЫН КИНОЭКРАННАРЫНГА

Баштайгы режиссер деп кинону көрүнер.
23-54, харысалгалы секретарынын болган 37-13, иштиги информация килдизинин 20-60, барганда 32-75 телефонче долгара.